



MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
Ministru

Nr. 3456/DRP
Data 15.05.2020

SG 2234/26.05.2020

Nr. B2-2/ 2254

14 mai 2020

Stimată doamnă senator,

23.04

Referitor la întrebarea dumneavoastră având ca obiect situația muncitorilor sezonieri români activi în agricultura germană, în contextul pandemiei de coronavirus, vă aducem la cunoștință aspectele următoare:

Ministerul Afacerilor Externe a acționat constant pentru apărarea drepturilor și intereselor cetățenilor români din afara granițelor prin oferirea de asistență consulară și informarea acestora asupra situației din alte statele, inclusiv din perspectiva riscurilor și dificultăților pe care deplasările în străinătate le-au presupus în această perioadă, în contextul măsurilor adoptate de toate statele pentru gestionarea acestei crize.

În ceea ce privește situația lucrătorilor sezonieri, MAE s-a autosesizat de la primele semnalări și a acționat imediat pentru a verifica și soluționa situațiile cu care s-au confruntat aceștia în străinătate. Aceste demersuri au vizat deopotrivă palierul bilateral, în statele de destinație ale lucrătorilor, cât și nivelul Uniunii Europene, dat fiind principiul liberei circulații a forței de muncă în cadrul Uniunii.

Demersurile pe care MAE le-a efectuat s-au raportat la competențele legale ce îi revin cu privire la protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate, conform prevederilor art. 5 al *Legii nr. 156/2000 privind protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate, republicată*. Astfel, precizez că exercitarea competențelor Ministerului Afacerilor Externe se raportează la aplicarea contractelor de muncă deja încheiate de lucrători. De aceea, MAE a recomandat în repetate rânduri ca, în prealabil, clauzele contractelor individuale de muncă să fie redactate și încheiate cu respectarea intereselor/drepturilor lucrătorilor români. În același timp, Ministerul Afacerilor Externe nu deține competențe de control asupra agențiilor de plasare de forță de muncă/intermediere, aceste competențe revenind Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Doamnei Silvia Dinică
Senator
Parlamentul României

După semnalarea primelor probleme cu privire la lucrătorii sezonieri din Germania, MAE a recomandat constant cetățenilor români ca, în cazul în care se deplasează în străinătate în scopul desfășurării de activități profesionale, să se informeze temeinic anterior deplasării, să consulte inclusiv informațiile publicate pe paginile de internet ale misiunii diplomatice și/sau ale oficiilor consulare din statul de destinație și să acorde atenție sporită prevederilor contractelor de muncă ce ar urma să fie încheiate, în special în condițiile specifice impuse de actuala criză COVID-19.

Așadar, misiunile diplomatice și oficiile consulare nu au competența să acționeze în locul autorităților din statele de reședință, nu pot să desfășoare anchete sau să facă evaluări cu privire la condițiile de muncă sau condițiile de igienă. În mod reciproc, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale altor state în România nu își pot asuma și nici nu pot prelua din atribuțiile și rolul instituțiilor din România. Așa cum am precizat, *Legea nr. 156/2000* stabilește că Ministerul Afacerilor Externe are obligații de diligență, respectiv de sesizare a autorităților competente din statul de reședință a eventualelor cazuri de nerespectare a legislației muncii sau de încălcare a prevederilor contractelor.

Astfel, în plan bilateral, Ministerul Afacerilor Externe a acționat prin Ambasada României la Berlin, Consulatul General al României la Stuttgart, Consulatul General al României la München, precum și Consulatul General al României la Bonn, care au tratat cu prioritate orice solicitare de sprijin venită din partea cetățenilor români și s-au autosesizat, inclusiv urmare semnalărilor din mass-media asupra unor situații punctuale, chiar și atunci când nu au primit solicitări de asistență consulară. Acestea au întreprins, în mod proactiv, în regim de urgență, demersuri pe lângă autoritățile germane federale și locale, pentru a verifica dacă cele semnalate se confirmă, modul în care sunt respectate prevederile contractelor de muncă, precum și modul în care sunt aplicate prevederile legislației europene și naționale relevante. Misiunile diplomatice și oficiile consulare au solicitat, după caz, autorităților locale (poliție, autoritățile sanitare și de muncă) să se sesizeze. Menționez că, în absența unor sesizări directe din partea cetățenilor români – lucrători sezonieri, procesul poate fi îngreunat și prelungit, tocmai din cauza lipsei unor detalii concrete, esențiale în demersurile necesare a fi întreprinse.

La acest moment, Ministerul Afacerilor Externe are în atenție 14 cazuri în ceea ce privește Germania, după cum urmează: 9 cazuri de autosesizare din partea ambasadei României, respectiv a oficiilor consulare, ca urmare a relatărilor din presă cu privire la situațiile generale legate de muncă sau existența unor posibile cazuri de infecție, 2 cazuri în care sesizările au venit una din partea unei asociații și una din partea Ministerului Federal al Muncii și Afacerilor Sociale din Germania și 3 semnalări directe din partea lucrători români referitoare la probleme de muncă cu care s-au confruntat.

Menționez că diplomații români au depus eforturi pentru ca angajatorii să asigure un dialog direct și facil al lucrătorilor români cu misiunile diplomatice și consulare, inclusiv prin afișarea datelor de contact ale acestora în incinta spațiilor în care cetățenii români își desfășoară activitatea. În plus, misiunile României din Germania au pus la dispoziția cetățenilor români linii telefonice și de poștă electronică dedicate preluării mesajelor/situațiilor generate de criza COVID-19.

Suplimentar, reprezentanții Ambasadei României la Berlin și consulatelor generale de la Bonn și München au făcut vizite în teren la o parte dintre fermele și abatoarele unde au fost semnalate nereguli.

Ambasada României la Berlin și oficiile consulare mențin o comunicare constantă cu partea germană pentru abordarea și tratarea acestor situații deosebite, iar problema a fost adusă inclusiv în atenția Cancelariei federale. De asemenea, urmare demersurilor realizate de Ambasada României la Berlin, Ministerul federal al Agriculturii a desemnat un punct de contact pentru lucrătorii sezonieri români, care preia – cu informarea Ministerului Afacerilor Externe federal și a Cancelariei federale – sesizările și întrebările părții române. Acest demers a facilitat un dialog structurat cu partea germană la nivel federal, dincolo de contactele punctuale cu autoritățile de land. Autoritățile federale și locale germane au subliniat caracterul excepțional al situațiilor mediatizate, nefiind nicidecum vorba despre o stare generalizată, valabilă la nivelul miilor de muncitori sezonieri români aflați la activități agricole în fermele germane, întrucât unii dintre aceștia prestează munci sezoniere, an de an, de mai bine de un deceniu, iar relatările despre condițiile de muncă și de cazare necorespunzătoare, precum și unele încălcări ale normelor de igienă reprezintă cazuri singulare.

Suplimentar, ambasada României la Berlin a avut contacte și la nivelul Ministerului Muncii, respectiv al Ministerului Alimentației și Agriculturii, la nivel de secretar de stat, fiind precizate următoarele aspecte: se va avea în vedere pentru perioada imediat următoare introducerea de noi prevederi legale privind protecția muncii la nivel federal, care să permită intensificarea controalelor la unități, mai ales cele de tipul abatoarelor, intensificarea controalelor comune ale autorităților de protecție a muncii și control financiar pe baza unui document recent adoptat privind standardele privind protecția muncii, crearea unui sistem centralizat la nivel federal de raportare a situațiilor critice în ceea ce privește protecția muncii și intensificarea cooperării cu autoritățile și rețelele de voluntari, consilierea lucrătorilor români prin rețelele de voluntari, crearea de materiale informative în limba română cu două categorii de informații, pe tema obligațiilor angajator și angajat, respectiv crearea de centre de consiliere.

De asemenea, ambasadorul României în Germania a avut, la 6 mai a.c., o discuție cu consilierul de politică externă și securitate al Cancelarului federal, care a evidențiat

că sunt regretate neajunsurile semnalate în legătură cu cazurile critice relatate în unele ferme și în anumite întreprinderi de prelucrare a cămii, precum și toate incidentele de care răspund angajatorii germani, în măsura în care acestea se confirmă. Partea germană a precizat că se fac eforturi de ameliorare a condițiilor de muncă și protecție medicală, iar Ambasada României va fi inclusă, din punct de vedere procedural, în toate procesele de comunicare interinstituțională din Germania privind acest subiect.

În concluzie, putem constata că demersurile părții române au dat rezultate, existând o conștientizare tot mai mare a părții germane la toate nivelurile cu privire la necesitatea soluționării problemelor semnalate, precum și disponibilitate pentru măsuri concrete cu relevanță pentru condițiile de desfășurare a activităților muncitorilor sezonieri români.

În ceea ce privește starea de sănătate a lucrătorilor sezonieri, majoritatea celor infectați sunt asimptomatici sau prezintă simptome ușoare, un număr foarte mic necesitând tratament în regim de spitalizare. Și în aceste cazuri, misiunea diplomatică și oficiile consulare s-au autosesizat și au făcut demersuri la nivelul autorităților federale și de land, evoluția stării de sănătate a persoanelor contaminate fiind monitorizată constant de oficiile de sănătate publică locale.

Conform celor comunicate de către autoritățile germane, atunci când nu există o asigurare de sănătate și nici obligativitatea ca o astfel de asigurare legală de sănătate să fie încheiată, angajatorul nu poate fi constrâns să încheie o asigurare privată de sănătate pentru lucrătorul sezonier. Dar, în actualul context, asociațiile profesionale ale fermierilor au recomandat cu fermitate asigurarea medicală a lucrătorilor, iar fermele implementează această recomandare, astfel încât lucrătorii să nu rămână fără acest tip protecție în caz de îmbolnăvire. O asemenea asigurare acoperă toate costurile medicale necesare în cazul tratamentului la domiciliu, al internării în spital sau prescripției medicamentelor. Fermierii sunt, totodată, obligați prin directivele ministerului federal al agriculturii ca, în caz de suspiciune de boală, să cheme medicul pentru consult și să anunțe organele sanitare din localitate.

Suplimentar față de aceste demersuri, am realizat o serie de acțiuni la nivel european menite să evidențieze relevanța acestei categorii de lucrători care prestează activități esențiale în contextul pandemiei, precum și necesitatea respectării drepturilor acestora, atât din perspectiva condițiilor de sănătate și securitate la locul de muncă, cât și prin prisma asigurării securității sociale adecvate. În acest context, am semnalat subiectul instituțiilor europene de la Bruxelles și am utilizat pârgurile diplomatice pentru a atrage atenția asupra necesității identificării de soluții pentru problemele care pot apărea în exercitarea dreptului la liberă circulație al lucrătorilor sezonieri. Astfel, prin Reprezentanța Permanentă a României la Bruxelles, am făcut demersuri atât pe lângă cabinetul comisarului pentru locuri de muncă și drepturi sociale, cât și pe lângă alte

instituții ale Uniunii Europene, solicitând inclusiv operaționalizarea cât mai rapidă a Autorității Europene pentru Muncă și promovarea de către Comisie a unei campanii publice de informare privind instrumentele disponibile la nivel european pentru soluționarea cazurilor problematice legate de protejarea și/sau exercitarea drepturilor angajaților (inclusiv cei sezonieri) la nivelul Uniunii, precum rețeaua SOLVIT.

Nu în ultimul rând, menționez că, în cadrul demersurilor susținute întreprinse pentru a veni în sprijinul cetățenilor români din străinătate, începând cu data de 17 martie a.c., Ministerul Afacerilor Externe a alocat o linie telefonică suplimentară ce poate fi apelată de către cetățenii români din străinătate care se confruntă cu situații dificile (00 40 21 431 20 59). Această linie telefonică vine în completarea serviciilor oferite de către Centrul de Contact și Suport al Cetățenilor Români din Străinătate și a numerelor disponibile pentru fiecare misiune diplomatică sau oficiu consular și care sunt disponibile pe pagina de internet a MAE. De la operaționalizarea call-center-ului suplimentar și până în prezent, s-au preluat cumulativ (atât pe liniile suplimentare dedicate exclusiv COVID-19, cât și prin Centrul de Contact și Suport) peste 35.000 de apeluri pe tema COVID-19.

În ceea ce privește informarea adecvată a cetățenilor români din afara granițelor țării, MAE a comunicat permanent informațiile de interes public, în acest scop fiind operaționalizată încă din 24 februarie 2020 o secțiune specială pe site-ul MAE - "Informații actualizate COVID-19"¹, cu recomandări și informații utile, actualizate zilnic, referitoare la aspecte precum: măsurile dispuse de autoritățile române în contextul pandemiei de COVID-19 (lista cuprinzând localitățile/regiunile pentru care se instituie măsura carantinei instituționalizate sau autoizolării); harta traseelor de tranzit de pe teritoriul României pentru operatorii de transport rutier de marfă; regimul de tranzit din diferite state europene, precum și informațiile privind măsurile adoptate de țările în cauză în plan intern; legături rapide către alertele de călătorie emise de MAE referitoare la situația înregistrată în alte state în acest context (restricții cu privire la libera circulație impuse de autoritățile respective, factori de risc generați de extinderea COVID-19 etc.); informații actualizate cu privire la numărul de cazuri la nivel global și principalele state europene, link-uri și contacte utile (recomandări ale Ministerului Sănătății, Organizației Mondiale a Sănătății, comunicatele relevante ale MAE și Grupului de Comunicare Strategică, inclusiv răspunsuri la întrebări frecvente primite).

¹ Disponibilă aici: <http://www.mae.ro/node/51759>.

Această secțiune specială se regăsește și pe paginile web ale misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României și este actualizată periodic, pe baza informațiilor de la misiuni. În intervalul din luna ianuarie până la 14 mai 2020, au fost transmise peste 90 de comunicate și precizări de presă în legătură cu evoluții relevante în contextul crizei COVID-19. Comunicarea publică a MAE în această perioadă a inclus atât alerte și atenționări de călătorie, cât și precizări pentru categoriile puternic afectate de epidemia COVID-19 (inclusiv informații relevante pentru lucrători, cu semnalarea instrumentelor care pot fi utilizate în cazul unor evoluții negative în raporturile de muncă ale lucrătorilor români aflați pe teritoriul statului de reședință), concluziile principalelor contacte bilaterale și multilaterale pe acest subiect.

Ministerul Afacerilor Externe a recomandat cetățenilor români aflați în străinătate și confrunțați cu situații dificile, inclusiv pentru situația în care drepturile acestora nu sunt respectate, să contacteze misiunea diplomatică sau oficiul consular cel mai apropiat pentru asistență și îndrumare. Conform celor menționate mai sus, subliniez importanța ca cetățenii români ale căror drepturi sunt încălcate să sesizeze și autoritățile competente din statele unde își desfășoară activitatea, având în vedere că atribuțiile de control sau de evaluare a legalității contractelor de muncă revin autorităților competente din statele de reședință, și nu misiunilor diplomatice și oficiilor consulare.

De asemenea, având în vedere interesul crescut al lucrătorilor români sezonieri de a pleca în număr mare să muncească în străinătate, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a pus la dispoziția cetățenilor și o serie de informații pe care aceștia trebuie să le cunoască înainte de a semna orice contract, precum și o linie telefonică dedicată. Totodată, pe site-ul Ministerului Muncii și Protecției Sociale a fost publicat *Ghidul lucrătorului român*, elaborat de către Corpul atașărilor pe probleme de muncă și sociale, în colaborare cu misiunile diplomatice ale României, pentru sprijinirea cetățenilor români care muncesc sau doresc să muncească într-un stat al UE.

Totodată, pe pagina de internet a Ministerului Federal al Muncii și Afacerilor Sociale din Germania poate fi consultat un material publicat în limba română privind Standardele de Protecția Muncii SARS-COV-2. Informațiile puse la dispoziție de autoritățile germane fac referire la mai multe aspecte: sănătate și siguranță în muncă, măsuri tehnice, măsuri organizatorice, măsuri cu caracter personal, implementarea și adaptarea standardului comun de protecția muncii SARS-COV-2.

Având în vedere preocuparea constantă a Ministerului Afacerilor Externe pentru protejarea intereselor și a siguranței cetățenilor români din străinătate, mai ales în contextul actual, vă asigurăm că eforturile pentru acordarea de sprijin, inclusiv lucrătorilor sezonieri, vor continua în mod susținut, în limitele posibilităților reale de acțiune în teren și a competențelor Ministerului Afacerilor Externe.

Cu deosebită considerație,

Bogdan Aprescu

